

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janou Komínkovou ve věci

žalobce: S. S., narozený X,
státní příslušnost X, t. č. v Zařízení pro zajištění cizinců Balková,
Balková 1, 331 65 Tis u Blatna,

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky, Nad Štolou
936/3, 170 34 Praha 7,

v řízení o žalobě ze dne 29. 4. 2021 proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-49/LE-BA02-VL18-PS-2021 ze dne 22. 4. 2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 4. 2021, č. j. OAM-49/LE-BA02-VL18-PS-2021 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím Ministerstva vnitra ČR, Odboru azylové a migrační politiky ze dne 22. 4. 2021, č. j. OAM-49/LE-BA02-VL18-PS-2021, které nabylo právní moci dne 23. 4. 2021, byl žalobce zajištěn ve smyslu ustanovení § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, přičemž doba jeho zajištění byla stanovena do 6. 8. 2021.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. K.

2. Podle ustanovení § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je zajištění možné, pokud i) nelze uplatnit zvláštní opatření, ii) žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána v zařízení pro zajištění cizinců a iii) existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Žalobce je toho názoru, že v jeho případě je naplněna pouze ta podmínka, že podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců. Žalobce se domnívá, že v jeho případě mělo být uplatněno zvláštní opatření podle ustanovení § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný správní orgán k argumentaci při využití tohoto zvláštního opatření pouze uvedl, že není možné ho využít, neboť žalobce v minulosti nerespektoval právní řád ČR. Žalovaný ovšem absolutně nezohlednil možnost žalobce být hlášen na konkrétní adresu, a to u své matky, ačkoliv žalovaný tuto informaci měl k dispozici.
3. V napadeném rozhodnutí žalovaný absolutně neuvádí ani náznak toho, že by tu snad měl žalobce jakékoliv vazby anebo nějaké příbuzné, ovšem fakticky žalovaný disponoval informacemi, které sám zaslal žalovanému. Dne 14. 4. 2021 zaslal žalobce mail s následným písemným potvrzením (dne 15. 4. 2021), že žádá o uplatnění zvláštního opatření podle § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. V tomto podání žalobce jasně uvedl, že na území České republiky se zdržuje více jak sedm let (tato informace byla účelově neuvedena v rozhodnutí, ze kterého pouze vyplývá, že žalobce je zde údajně pouze od roku 2020). Žalobce zde konkrétně popisuje, že zde měl původně pobyt podle zákona o pobytu cizinců, studoval zde střední školu a dále, že zde pobývá jeho matka X, nar. X a jeho sestra X, která je již státní občankou České republiky. Právě u své matky na adrese X, by se žalobce mohl zdržovat. Ačkoliv tak žalovaný touto informací o možném využití tzv. alternativy měl k dispozici v době vydání rozhodnutí, absolutně se tímto nezabýval a nezhodnotil tuto informaci ani při rozhodování o přezajištění v napadeném rozhodnutí. Naopak z rozhodnutí vyznívá, že tyto informace v žádost naprosto ignoroval, ačkoliv mají zásadní význam pro zkoumání možnosti uložení zvláštního opatření. Žalobce odkazuje např.: rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Azs 269/2016, kde soud uvedl, že *„úvaha žalovaného o nemožnosti uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu byla nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů; žalovaný odůvodnil svůj závěr o nemožnosti uložit zvláštní opatření velmi obecně a nevypořádal se s individuálními okolnostmi stěžovatelčina případu, na což stěžovatelka poukazovala i v žalobě.“* I v případě žalobce tak žalovaný hodnotil možnost uplatnění zvláštního opatření zcela obecně bez jakékoliv vazby na individuální okolnosti žalobce.
4. V této souvislosti žalobce uvádí, že na základě svobodného přístupu k informací bylo také zjištěno, že žalovaný za posledních šest let ani jednou nevyužil alternativu k zajištění podle § 47 zákona o azylu, proto je tak zřejmé, že nejde o individuální pochybení a nezohlednění okolností u žalobce, ale o obecný problém, kdy žalovaný automaticky nezohledňuje možné důvody použití zvláštních opatření u zajištěných cizinců, ale pouze s odkazem na předchozí neoprávněný pobyt a „opožděně“ podanou žádost mezinárodní ochranu uvádí, že zde není možné zvláštní opatření využít.
5. Pokud navíc žalovaný opírá své závěry o skutečnost, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána až po zajištění, je třeba uvést, že neexistuje jakákoliv zákonná povinnost o mezinárodní ochranu žádat např.: ihned po vstupu na území České republiky. I např.: čl. 8 odst. 1 procedurální směrnice uvádí, že *„členské státy zajistí, aby žádosti o mezinárodní ochranu nebyly zamítnuty nebo vyloučeny z posuzování pouze proto, že nebyly podány, co*
Shodu s prvopisem potvrzuje M. K.

nejdříve.“ Z tohoto plyne, že by k takovémuto žádostem nemělo být přistupováno jinak než k těm, které nebyly podány ze zařízení pro zajištění cizinců. V tomto ohledu odkazuje žalobce také na rozsudek Krajského soudu v Plzni, č. j. 60 AZ 62/2019-44, ze dne 9. 4. 2020, kde je uvedeno následující: „V rozhodovací praxi žalovaného i správních soudů se setrvale objevuje názor, že o azyl je nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového (tak zejména rozsudky NSS č. j. 2 Azs 423/2004-81 ze dne 20. 10. 2005 a č. j. 2 Azs 137/2005-51 ze dne 9. 2. 2006). Jde o názor nesprávný. Povinnost jednotlivce podat žádost o mezinárodní ochranu bezprostředně může existovat pouze, pokud by byla stanovena zákonem nebo mezinárodní smlouvou nebo byla stanovena na jejich základě (čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Takovou povinnost tedy nelze stanovit judikatorně [srov. nález sp. zn. IV. ÚS 1146/16 ze dne 20. 6. 2017 (N101/85 SbNU 679)]. Žalovaným citovaná rozhodnutí neidentifikují žádné ustanovení právního předpisu, z něhož by tato povinnost měla vyplývat. Neidentifikuje ani žalovaný a nyní rozhodujícím soudu známa nejsou. Nelze tedy než dospět k závěru, že taková povinnost neexistuje. Byla by ostatně jen obtížně slčitelná s mezinárodněprávní definicí uprchlíka, která je objektivní, a tedy nezávislá na podání žádosti (srov. čl. 1 Úmluvy o právní postavení uprchlíků ve znění jejího čl. I odst. 2 jejího protokolu z 31. ledna 1967, publ. pod č. 208/1993 Sb.), i stávajícím výkladem pojmu „přicházet přímo“ podle čl. 31 odst. 1 této úmluvy. Časovou prodlevu mezi opuštěním země původu a žádostí o mezinárodní ochranu však lze brát v potaz při hodnocení věrohodnosti azylového příběhu (tak rozsudek NSS č. j. 3 Azs 119/2004-50 ze dne 13. 1. 2005).“ Žalobce tak uvádí, že je zcela nejasné tvrzení žalovaného, že zvláštní opatření nemůže být uplatněno kvůli tomu, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až v zařízení pro zajištění cizinců. Žalobce k tomu uvádí, že k podání žádosti ze zařízení pro zajištění cizinců upravuje nejen zákon o azylu, ale výslovně o ní hovoří i tzv. procedurální směrnice, proto nevidí jakýkoliv problém, proč by podání žádosti o mezinárodní ochranu v tomto zařízení mělo být důkazem toho, že nelze využít zvláštní opatření v žalobcově případě. Žalobce v tomto nevidí jakoukoliv souvislost, a proto považuje rozhodnutí žalovaného za vnitřně rozporné a nepřezkoumatelné, neboť výrok žalovaného se opírá o odůvodnění, které ovšem nemá žádný logický základ.

6. Žalobce tak shrnuje, že žalovaný pochybil, když nezohlednil veškeré informace, které o žalobci měl s ohledem na možnost uplatnění zvláštního opatření a automaticky neuplatnil zvláštní opatření kvůli obecným důvodům, kterými jsou předchozí neoprávněný pobyt a podání žádosti o mezinárodní ochranu ze zařízení pro zajištění cizinců. Z tohoto důvodu žalobce uvádí, že rozhodnutí žalovaného je nezákonné, a proto by mělo dojít k jeho zrušení.
7. Žalovaný s žalobou nesouhlasí, neboť se namítaných porušení zákonných ustanovení nedopustil a je přesvědčen o tom, že z napadeného rozhodnutí je jasné seznatelné, z jakých podkladů vycházel, jakým způsobem je hodnotil a k jakým závěrům jej tyto úvahy vedly. Žalovaný ve svém rozhodnutí popsal skutkový stav a též zdůvodnil, z jakých důvodů dospěl k domněnce, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu pouze účelově s cílem oddálit hrozící správní vyhoštění ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
8. Žalovaný na úvod konstatuje, že dle ustanovení § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o mezinárodní ochranu v přijímacím středisku nebo v ZZC, pokud nelze účinně uplatnit zvláštní opatření dle § Shodu s prvopisem potvrzuje M. K.

47 zákona o azylu, jestliže byla žádost podána v ZZC a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkácího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trest odnětí svobody do ciziny nebo je pozdržet, ačkoliv mohl žádost podat dříve. Správní orgán z informací poskytnutých příslušnými složkami Policie ČR dle § 87 odst. 1 zákona o azylu zjistil, že výše jmenovaný byl rozhodnutím správního orgánu Policie ČR, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Praha, č. j. KRPA-83072-12/ČJ-2021-000022-ZZC ze dne 7. 4. 2021 zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, za účelem realizace správního vyhoštění.

9. Důvodem zajištění byla na základě kontroly zjištěná skutečnost, že se žalobce na území ČR zdržuje nelegálně, neboť 17. 2. 2021 bylo rozhodnuto o správním vyhoštění (NPM 2. 3. 2021) a jmenovanému byl vystaven výjezdní příkaz. Jmenovaný však nevycestoval a 7. 4. 2021 byl kontrolován, jako spolucestující v osobním vozidle na ulici Strakonická, Praha 5, přičemž ke kontrole nepředložil žádný doklad totožnosti. Lustrací bylo následně zjištěno, že jmenovaný po udělení správním vyhoštění nevycestoval a pobýval úmyslně na území ČR, přičemž tímto jednáním opakovaně porušil právní předpisy. Žalobce se nachází v evidenci nežádoucích osob.
10. V průběhu správního řízení žalobce v protokolu o výsledku účastníka správního řízení potvrdil svou totožnost a státní příslušnost. Uvedl, že do ČR přicestoval v létě 2020 na polské vízum, od té doby zde pobývá nepřetržitě. Dále uvedl, že po udělení správním vyhoštění chtěl vycestovat, ale pak si to rozmyslel z důvodu trestního stíhání na X, toto však nijak blíže neupřesnil. Svou pobytovou otázku chtěl vyřešit tak, že si chtěl zajistit povolení k pobytu v Maďarsku, zatím mu však ještě nebyl sdělen termín na podání žádosti. V ČR nemá nikde hlášenou stálou adresu. Jmenovaný se v ČR živí prací na stavbách, aniž by měl jakékoli potřebné oprávnění. Rovněž uvedl, že si je vědom toho, že zde pobývá nelegálně a že byl vyhoštěn. Žalobce neuvedl, že by měl jakoukoli překážku ve vycestování, rovněž uvedl, že mu v případě návratu nic nehrozí a je ochoten dobrovolně vycestovat. Sám považuje X za bezpečnou zemi.
11. S ohledem na výše uvedené dospěl správní orgán OPKPE Praha k závěru, že v případě jmenovaného jsou dány důvody pro jeho zajištění, a že z jeho prokázaného jednání by mírnější donucovací opatření ve formě uložení zvláštních opatření za účelem vycestování z území bylo zcela nedostačující a neúčinné, a proto za účelem realizace vyhoštění přistoupil k zajištění a umístění jmenovaného v ZZC.
12. K námitce žalobce, že neexistuje jakákoliv zákonná povinnost o mezinárodní ochranu žádat ihned po vstupu na území ČR, žalovaný odkazuje na rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Azs 423/2004 ze dne 20. 10. 2005 a č. j. 2 Azs 137/2005 ze dne 9. 2. 2006, s jejich právním názorem se plně ztotožňuje: „..., že o azyl je nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. Jakkoliv totiž není v zákoně o azylu stanovena konkrétní lhůta, v níž je po překročení hranice potřeba požádat o azyl, je třeba, aby podání žádosti o azyl následovalo skutečně neprodleně po vstupu do ČR, nebrání-li tomu nějaké závažné okolnosti.“ Pro řízení o žalobě odkazuje žalovaný na spisový materiál, který dokládá veškerá zjištění uvedená v napadeném rozhodnutí. Navíc dne 6. 5. 2021 (NPM 10. 5. 2021) bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno z důvodu zpětvzetí žádosti o mezinárodní ochranu. Shodu s prvopisem potvrzuje M. K.

Podle názoru žalovaného nebylo žalobou zpochybněno jeho rozhodnutí ve věci, a proto navrhuje, aby ji soud jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl.

13. Žaloba je důvodná.
14. Žalovaný zajistil žalobce dle ustanovení § 46a odst. 1 písm. e) zákona azylu. Podle tohoto ustanovení může ministerstvo vnitra v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve. *„Zajištění, ať již podle zákona o pobytu cizinců nebo podle zákona o azylu, představuje krajní prostředek, jehož následkem je omezení nebo (v závislosti na povaze, délce, důsledcích a způsobu zajištění) zbavení osobní svobody cizince. Jedná se o citelný zásah do základního práva jednotlivce na nedotknutelnost jeho osoby a na osobní svobodu (srov. čl. 7 odst. 1 a čl. 8 Listiny), který je přípustný jen za podmínek stanovených zákonem a souladných s ústavním pořádkem,“* [blíže viz např. usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 – 150, č. 2524/2012 Sb. NSS, rozsudek ze dne 22. 7. 2010, č. j. 9 As 5/2010 – 74, č. 2129/2010 Sb. NSS, či nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08, č. 229/2009 Sb.].
15. *„Zvláštními opatřeními dle ustanovení § 47 odst. 1 zákona o azylu jsou povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené. Zvláštní opatření však je možno považovat za účinná jen tehdy, pokud jimi lze dosáhnout daného konkrétního účelu zajištění mírnějšími prostředky - bez fyzického zajištění žadatele,“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. února 2019, č. j. 1 Azs 142/2018-31). V této souvislosti lze přiměřeně odkázat také na závěry rozšířeného senátu, vyslovené v usnesení ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 – 38, č. 3559/2017 Sb. NSS, podle kterého *„možnost aplikace zvláštního opatření namísto zajištění cizince a tomu korespondující úvahy správního orgánu budou nutně záviset na důvodu zajištění“* (odst. 32 a 36). *„Byť se toto usnesení vztahovalo ke vztahu zvláštních opatření a zajištění podle zákona o pobytu cizinců, logická vazba mezi oběma instituty je v obou zákonech obdobná,“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. února 2019, č. j. 1 Azs 142/2018-31).
16. Žalobce, jak vyplývá ze správního spisu, zaslal dne 14. dubna 2021 e-mail (s následným písemným potvrzením dne 15. dubna 2021), v němž žádal o uplatnění zvláštního opatření dle ustanovení § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, neboť uvedl, že po dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany může pobývat v bytě spolu se svou matkou a bude se moci hlásit na pracovišti OAMP v době stanovené. Žalovaný se však k této skutečnosti nikterak v napadeném rozhodnutí nevyjádřil a nevypořádal se s tvrzením žalobce. Za této okolnosti je tedy nutno přisvědčit žalobci v to, že v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 22. prosince 2016, sp. zn. 7 Azs 269/2016, bod 23 *„úvaha žalovaného o nemožnosti uložení zvláštních opatření podle ustanovení § 47 zákona o azylu byla nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů; žalovaný odůvodnil svůj závěr o nemožnosti uložit zvláštní opatření velmi obecně a nevypořádal se s individuálními okolnostmi stěžovatelčina případu, na což stěžovatelka poukazovala i v žalobě. Tuto vadu odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí nelze zhojit doplněním chybějící argumentace ve vyjádření k žalobě, příp. ke kasační stížnosti.“* V této souvislosti došlo k pochybení ze strany žalované, protože nezohlednila okolnosti žalobcova případu, nýbrž pouze obecně Shodu s prvopisem potvrzuje M. K.

argumentovala s odkazem na předchozí neoprávněný pobyt a podanou žádost o mezinárodní ochranu, kterou považovala za opožděnou.

17. Nelze jednoznačně predikovat a usuzovat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána *a priori* záměrně s cílem mařit vyhoštění, i vzhledem k pochybení žalovaného z důvodu neposouzení okolností žalobcova případu na uplatnění zvláštního opatření dle ustanovení § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, nýbrž i na základě toho, že nebyl uskutečněn pohovor mezi žalobcem coby žadatelem o udělení mezinárodní ochrany a žalovaným, což plyne ze spisového materiálu konkrétně z úředního záznamu ze dne 3. května 2021. Jedná se o právně irelevantní námitku, jestliže pohovor nebyl zrealizován „z důvodu arogantního a vulgárního chování“ žalobce, neboť se jedná o klíčový materiál z důvodu rozložení povinností mezi žadatelem, resp. žalobcem a žalovaným. Žalovaný není zbaven své odpovědnosti, jež spočívá v zajištění maximálního možného množství důkazů (včetně informací o zemi původu), a to i těch, které buďto vyvracejí anebo naopak potvrzují tvrzení žadatele.
18. Z uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, proto jej zrušil (dle ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s.) a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého by měl nárok na jejich náhradu žalobce, který měl ve věci plný úspěch. Žalobci však žádné náklady řízení nevznikly, a proto jejich náhrada nebyla žádnému z účastníků přiznána.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 27. května 2021

Mgr. Jana Komínková v.r.
samosoudkyně